

Początek>Legislatorstwo i sudska praksa>Nacjonalno zakonodawstwo

Ustawodawstwo krajowe

Polska

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje o systemie prawnym w Polsce.

Polska jest republiką, w której obowiązuje demokratyczna forma rządów. Władza ustawodawcza należy do Parlamentu składającego się z izby niższej - **Sejmu** - i izby wyższej - **Senatu**. Organami władzy wykonawczej są **Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej** i **Rada Ministrów**. Władza sędziowska spoczywa w rękach sądów i trybunałów.

Podstawą polskiego systemu prawnego jest kontynentalny system prawny (**oparty na tradycji prawa cywilnego**). System sądów powszechnych w Polsce tworzą **sądy apelacyjne**, **sądy okręgowe** i **sądy rejonowe**. Właściwość ich rozciąga się na sprawy z zakresu prawa karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Sądowictwo administracyjne sprawowane jest przez Naczelny Sąd Administracyjny, sprawujący kontrolę sądową nad administracją publiczną.

Sąd Najwyższy jest najwyższym organem władzy sędziowskiej Rzeczypospolitej Polskiej i tym samym najwyższą instancją odwoławczą. Do najważniejszych zadań Sądu Najwyższego należy sprawowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce (wspólnie z sądami powszechnymi, administracyjnymi i wojskowymi), rozpoznawanie kasacji jako nadzwyczajnego środka odwoławczego oraz podejmowanie uchwał dotyczących wykładni prawa.

Organem władzy sędziowskiej jest **Trybunał Konstytucyjny**, który orzeka w następujących sprawach:

zgodność wydanych aktów prawnych z konstytucją

spory kompetencyjne między organami administracji centralnej

zgodność celów i działalności partii politycznych z konstytucją

skargi konstytucyjne wniesione przez obywateli.

Wersja angielska ustawy o Trybunale Konstytucyjnym i innych odpowiednich ustaw znajduje się na stronie internetowej [polskiego Trybunału Konstytucyjnego](#)

Źródła prawa

Źródłami prawa w Polsce są konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Konstytucja uznawana jest za najważniejsze źródło polskiego prawa. Znajdują się w niej przepisy regulujące polski system prawny, organizację instytucji, system sądowy oraz organy samorządu terytorialnego. Konstytucja reguluje także wolności i prawa obywatela. Obecnie obowiązująca konstytucja została uchwalona w 1997 r. Tekst polskiej konstytucji jest dostępny na stronie internetowej [niższej izby polskiego Parlamentu \(Sejmu\)](#) w j. polskim, angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim.

Rodzaje instrumentów prawnych - opis

Ustawy są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, a przedmiotem ich regulacji są istotne kwestie. Ustawa może regulować każdą sprawę. W niektórych przypadkach konstytucja przewiduje regulowanie przez ustawę kwestii o szczególnym znaczeniu, przykładowo budżetu czy statusu prawnego obywateli.

Zgodnie z polską konstytucją ratyfikacja niektórych **umów międzynarodowych** wymaga zgody wyrażonej w ustawie uchwalonej przez Parlament i podpisanej przez Prezydenta. Dotyczy to sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych, wolności, praw i obowiązków obywatelskich, członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacjach międzynarodowych oraz innych spraw przewidzianych w konstytucji.

Rozporządzenia wydawane są przez organy rządowe wskazane w konstytucji na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie.

W kompetencji Rady Ministrów znajduje się wydawanie **uchwał** o charakterze wewnętrznym, które są wiążące tylko w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych instytucji wydającej uchwałę. Uchwały nie mogą jednak być podstawą prawną wydawania decyzji dotyczących obywateli, osób prawnych czy innych podmiotów.

Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej na podstawie upoważnienia ustawowego mogą wydawać **akty prawa miejscowego** obowiązujące w danych jednostkach podziału administracyjnego.

Hierarchia norm

Konstytucja jest najważniejszym źródłem prawa w Polsce. Po konstytucji w hierarchii norm miejsca zajmują kolejno: ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, dyrektywy i decyzje Unii Europejskiej, ustawy, rozporządzenia rządowe oraz akty prawa miejscowego.

Struktura instytucjonalna

Instytucje odpowiedzialne za przyjmowanie regulacji prawnych

Władza ustawodawcza sprawowana jest przez Sejm i Senat, dwie izby tworzące **polski Parlament**. Posłowie są wybierani na **czteroletnią kadencję**. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Radzie Ministrów. Prawo złożenia projektu legislacyjnego przysługuje również grupie **co najmniej 100 000 obywateli** uprawnionych do głosowania w wyborach do Sejmu.

Sejm rozpatruje wnioski w trzech czytaniach. Jeżeli wniosek został przyjęty przez Sejm i Senat, zostaje on przesłany Prezydentowi do podpisu. Przed podpisaniem wniosku Prezydent może skierować go do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania jego zgodności z konstytucją.

Rada Ministrów zapewnia wykonanie **ustaw**, wydaje **rozporządzenia**, zawiera **umowy międzynarodowe wymagające ratyfikacji**, wyraża zgodę na zawarcie **innych umów międzynarodowych** lub wypowiada takie umowy.

Proces decyzyjny

Prawo inicjatywy ustawodawczej

Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi, Radzie Ministrów oraz grupie co najmniej 100 000 obywateli uprawnionych do głosowania w wyborach do Sejmu.

W większości przypadków projekty ustaw przedkładane są przez Radę Ministrów lub posłów.

Projekt wraz z uzasadnieniem musi być przedłożony **Marszałkowi Sejmu**, który przekazuje do Prezydentowi, Senatowi oraz Przewodniczącemu Rady Ministrów (premierowi).

Czytanie ustaw

Sejm rozpatruje projekt w trzech czytaniach. Projekty są rozpatrywane także przez określone komisje Sejmu i Senatu.

Przyjęcie

W terminie 30 dni od przedłożenia mu projektu Senat musi przyjąć go bez żadnych poprawek, wnieść poprawki lub odrzucić projekt w całości. **Sejm** może odrzucić poprawki Senatu wyłącznie absolutną większością głosów w obecności przynajmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Ogłoszenie

Po zakończeniu procedury w Sejmie i Senacie Marszałek Sejmu przedkłada Prezydentowi przyjęty projekt ustawy do podpisania. Prezydent podpisuje projekt w terminie 21 dni od przedłożenia oraz zarządza jego ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni. **Data wejścia w życie** może być również określona w tekście ustawy. Zgodnie z polskim prawem ustawa może zostać uchylona wyłącznie przez inną ustawę. Data utraty mocy prawnej przez ustawę lub inny akt prawny musi być określona w tekście ustawy lub uchylającego aktu prawnego.

Prawnicze bazy danych

Akty prawne wydane począwszy od 1918 r. znajdują się na stronie [Internetowego Systemu Aktów Prawnych \(Sejm\)](#), łącznie z wykazem tych aktów.

Dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Ostatnia aktualizacja: 01/02/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.